

Omgevingsanalyse Coronavirus

Analyseperiode 13:00 uur d.d. 7 februari – 14:00 uur d.d. 10 februari

[REDACTED], DCo VWS | met input van RIVM, BZ, SZW

10.2e

Wie is getroffen?	Wie is betrokken?	Wie voelt zich betrokken?
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders in quarantaine Nederlanders in China Chinezen in Nederland Bedrijven met locaties in China Bedrijven die voor leveringen afhankelijk zijn van China 	<ul style="list-style-type: none"> Familie / vrienden van Nederlanders in quarantaine en in China Werknemers / klanten van bedrijven die handelen met China 	<ul style="list-style-type: none"> Actieve burgers die zich (o.a. op Twitter) zorgen maken over het virus. Algemeen publiek.

Karakterisering berichtgeving

- De media-aandacht voor het nieuwe coronavirus neemt dit weekend verder af, maar blijft desondanks substantieel. Zo schrijven vrijwel alle landelijke kranten maandagochtend over het coronavirus. Diverse media onderhouden bovendien nog altijd een liveblog, zoals [NU.nl](#) en [AD](#).
- De berichtgeving over het coronavirus blijft divers. Media schrijven o.a. over de repatriëring van vier Nederlanders, discriminatie vanwege het virus, de ontwikkelingen rondom de cruiseschepen, nieuwe besmettingsgevallen, de situatie in China en de economische gevolgen van de uitbraak.
- Zaterdagavond schrijven media dat het aantal nieuwe besmettingen in China volgens de WHO stabiliseert. De organisatie noemt dit nieuws 'positief' (o.a. [RTL Nieuws](#)).
- Alle grote Nederlandse nieuwsbronnen melden de terugkeer zaterdagavond van de vier Nederlanders en hun twee Chinese familieleden (o.a. [NOS](#), [Omroep Brabant](#)).
- Een groot deel van de media-aandacht gaat de afgelopen dagen uit naar discriminatie vanwege het coronavirus. Media schrijven begin dit weekend over de ophef om het lied 'Voorkomen is beter dan Chinezen' op Radio 10 (o.a. [Hart van Nederland](#)). In reactie wordt zaterdag een online petitie gestart onder de naam 'We zijn geen virussen!'. De [petitie](#) is inmiddels zo'n 27.000 keer ondertekend is (o.a. [NOS](#), [Telegraaf](#)). Zondag berichten media, waaronder de [Gelderlander](#) en [NOS](#), dat Chinese studenten in Wageningen zaterdagavond zijn opgeschrikt door teksten als 'Die Chinese' en 'Chinese Corona' in de lift van de flat waarin ze wonen. Ook is de lift besmeurd met poep en urine en is een Chinese vlag van de kamerdeur van een student gescheurd. [Minister Bruins](#) spreekt zich zondag op Twitter uit over het schokkende voorval: "Dit gedrag kan echt niet. In dit land is geen plaats voor racisme en discriminatie." De politie laat maandag weten dat er aangifte is gedaan en er dus een onderzoek zal worden gestart ([Hart van Nederland](#)).
- Media berichten maandagochtend dat het aantal bevestigde besmettingen op het cruiseschip Diamond Princess bij Japan, met daarop ook vijf Nederlanders, met ruim 60 is toegenomen.
- O.a. [Telegraaf](#) meldt dat het Nederlandse cruiseschip de Westerdam mag aanmeren in een Thaise haven nu zeker is dat geen mensen aan boord het nieuwe coronavirus hebben.
- Ten slotte schrijven veel media over de Chinese regering die haar burgers vanaf vandaag weer aan het werk wil krijgen. Een dikke week extra vakantie kregen de Chinezen, maar langer kan Peking de economie niet stilleggen, schrijft [Trouw](#) onder de kop: 'China pakt de draad weer op'.

Zie hieronder de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen die naar voren komen in de media:

Aantallen

- Inmiddels zijn meer dan 40.000 besmettingen bevestigd en 910 mensen overleden (ANP).

Besmettingen in de media

- Op het cruiseschip Diamond Princess dat voor de Japanse kust ligt zijn 66 nieuwe besmettingen van het nieuwe coronavirus vastgesteld, meldt de eigenaar van het schip maandag. In totaal zijn nu 136 mensen op het schip besmet. Aan boord zijn ook vijf Nederlanders ([NU.nl](#)).
- Volgens [Telegraaf](#) vreest een Amsterdams echtpaar aan boord van het cruiseschip een doemscenario, nu er inmiddels stellen worden gescheiden van elkaar. "Er was een Australisch

echtpaar aan boord van wie de vrouw geïnfecteerd bleek met het virus. Zij is afgevoerd, maar haar man mocht niet mee. Zo iets willen wij uiteraard niet meemaken.”

- Zaterdagmiddag berichtten media dat het nieuwe coronavirus is geconstateerd bij vijf Britten die in een skioord in de Franse Alpen zijn geweest ([Telegraaf](#), [RTL Nieuws](#)).
- Een Amerikaan is aan de gevolgen van het virus overleden in de Chinese stad Wuhan, meldt [The New York Times](#) zaterdag. De zestigjarige man is donderdag 6 februari overleden, aldus de Amerikaanse ambassade in Peking. De Amerikaan is de eerste niet-Chinese persoon die aan de gevolgen van het virus overlijdt, en ook de eerste Amerikaan ([NU.nl](#)).

Beschrijving in media van het virus

- Het nieuwe coronavirus dat in China is uitgebroken, heeft inmiddels meer mensen het leven gekost dan het SARS-virus in 2002 en 2003, melden media zondag (o.a. [AD](#), [NOS](#)).

Politiek

- [GroenLinks-Kamerlid Corinne Ellemeet](#) schrijft maandagochtend op Twitter: “Mensen met Aziatisch uiterlijk worden gediscrimineerd vanwege het coronavirus. De afgelopen dagen weer de meest nare voorbeelden langs zien komen. Dit moet stoppen. Goed dat petitie is gestart en dat de minister en Tweede Kamer zich hier vorige week tegen hebben uitgesproken.

Informatiebehoefte

RIVM / VWS

- Het aantal ontvangen mails over het nieuwe coronavirus ligt het afgelopen weekend relatief laag bij het RIVM. Op social media hadden mensen vooral vragen over de nieuwe groep teruggekeerde Nederlanders die in thuisquarantaine zijn. Verder was er veel te doen over een video waarin een zieke vrouw in een vliegtuig te zien was. Het vliegtuig was onderweg naar Amsterdam. De luchtvaartmaatschappij heeft aangegeven dat de vrouw die uit het vliegtuig werd gehaald in Hongkong geen ziekteverschijnselen had die passen bij het coronavirus.

Gedrag (Nederland)

Rijksoverheid

- Nederland maakt 1 miljoen euro aan de WHO over voor de bestrijding van het nieuwe coronavirus. Dat heeft minister Sigrid Kaag vrijdag bekendgemaakt (ANP, o.a. in [ND](#)).

Quarantaine van Nederlanders uit Wuhan

- Alle grote Nederlandse nieuwsbronnen melden de terugkeer zondagavond van de vier Nederlanders en hun twee Chinese familieleden (o.a. [NOS](#), [Omroep Brabant](#)).
- Het [AD](#) spreekt zondagavond met ██████████. Zij hebben na lang wikken en wegen uiteindelijk toch besloten Wuhan te verlaten en landden gisteren in Eindhoven.

10.2e

Vorbereiding in de zorg

- Veertig huisartsenpraktijken in Nederland laten mensen die zich voor griep laten testen vanaf nu ook meteen testen op de aanwezigheid van het nieuwe coronavirus, melden Nivel en het RIVM maandag. De testen worden uitgevoerd als voorzorgsmaatregel. Zo willen de gezondheidsinstellingen in de gaten houden of het virus in Nederland circuleert (o.a. [NU.nl](#), ANP).

Nederlandse cruiseschip Westerdam

- Het Nederlandse cruiseschip Westerdam mag na anderhalve week ronddolen in de Chinese Zee eindelijk een haven binnenlopen. De 1450 vaartoeisten, onder wie een honderdtal Nederlanders, kunnen 13 februari in Bangkok aan wal om naar huis te vliegen, bericht [Telegraaf](#).
- De stemming aan boord is volgens opvarende ██████████ toch redelijk goed, omdat het erop lijkt dat gasten en bemanning het virus bespaard is gebleven. “Ook is er voldoende brandstof, eten en drinken aan boord en zijn alle scheepsfaciliteiten open. We hoeven dus niet in onze hut te blijven.”

10.2e

Luchtvaart

- KLM-topman Pieter Elbers waarschuwt dat het effect van het nieuwe coronavirus de komende tijd voelbaar zal zijn voor het bedrijf (o.a. [AD](#)).

Gedrag (buitenland)

Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)

- Een onderzoeksteam van de WHO is naar China gestuurd om de bestrijding van het coronavirus onder de loep te nemen, meldt directeur-generaal Ghebreyesus op Twitter ([NU.nl](#)).
- WHO waarschuwt zondag voor alle complottheorieën en berichten met nepnieuws die de wereld in worden geslingerd tijdens de bestrijding van het coronavirus. Directeur-generaal Tedros Adhanom Ghebreyesus zegt zich "mateloos te ergeren" aan de "onzin" over het virus ([NU.nl](#)).
- Volgens de WHO is het aantal nieuwe besmettingen in China aan het stabiliseren, schrijft o.a. [RTL Nieuws](#) zaterdagavond. De organisatie noemt dit nieuws 'positief'. Maar het is volgens de WHO nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over de verdere ontwikkeling van het virus, en hoe die zich zal verspreiden. "Het aantal gerapporteerde gevallen is al vier dagen stabiel", zegt WHO-bestuurder Michael Ryan. "Dat is goed nieuws en zou een indicatie kunnen zijn van de effectiviteit van de voorzorgsmaatregelen."

Europese Unie

- Het is cruciaal dat de hele internationale gemeenschap de krachten bundelt in de strijd tegen het nieuwe coronavirus, luidt de oproep van de Europese Commissie. Nu het virus zich naar steeds meer landen uitbreidt, moet alle nadruk liggen op coördinatie en samenwerking om de epidemie te stoppen, zei EU-commissaris Janez Lenarčič maandag in het centrum voor noodsituaties in Brussel. De EU-ministers voor Gezondheid komen donderdag bijeen in Brussel om de aanpak te bespreken en conclusies te trekken. De Europese Commissie blijft "op alle fronten" actief om de virusuitbraak te tackelen (ANP).

Andere landen

- Het Verenigd Koninkrijk heeft de uitbraak van het nieuwe coronavirus in China uitgeroepen tot "serieuze en directe dreiging voor de gezondheid". Daardoor kunnen meer ingrijpende maatregelen worden genomen door het ministerie van Gezondheidszorg (ANP, o.a. in [ND](#)).

China

- Veel media schrijven over de Chinese regering die haar burgers vanaf vandaag weer aan het werk wil krijgen. Een dikke week extra vakantie kregen de Chinezen, maar langer kan Peking de economie niet stilleggen, schrijft [Trouw](#) onder de kop: 'China pakt de draad weer op'. De eerste stilgelegde fabrieken van buitenlandse concerns in China gaan vandaag weer open, schrijven [AD](#) en gelieerde regionale kranten (zoals de Stentor).
- Ook fabrieken van onder andere Tesla, Ford en Samsung hebben vandaag de productie hervat.

Cruiseschip bij Hong Kong

- De duizenden passagiers van een cruiseschip nabij Hongkong mogen de boot zondag verlaten na vijf dagen in quarantaine te hebben gezeten, meldt persbureau [AFP](#). De autoriteiten vermoedden dat onder de achttienhonderd bemanningsleden personen waren die het coronavirus tijdens een reis in januari hadden opgelopen. In januari had de boot drie Chinezen aan boord die later besmet bleken te zijn met het virus ([NU.nl](#)).

Economische gevolgen en maatregelen internationale bedrijven

- Verhuurplatform Airbnb heeft alle boekingen in Peking tot 29 februari geannuleerd om verspreiding van het nieuwe coronavirus tegen te gaan, meldt het bedrijf in een statement. Mensen die een overnachting in de Chinese stad hebben geboekt, krijgen hun geld terug ([NU.nl](#)).
- De uitbraak van het nieuwe coronavirus zorgt ervoor dat de productie van smartphones in de eerste drie maanden van dit jaar met een achtste daalt, voorspelt marktonderzoeker TrendForce.

Betekenisgeving

Veel aandacht voor discriminatie

- De afgelopen drie dagen is er regelmatig aandacht geweest rondom het coronavirus en discriminatie van Nederlandse Chinezen. Zichtbaar is dat de media Chinese Nederlanders aan het woord laten die zijn gediscrimineerd en worden incidenten waarbij sprake is van discriminatie richting Chinese Nederlanders in de media benoemd.
- Gelderlander, Stentor en NOS melden afgelopen weekend dat Chinese studenten in Wageningen zijn opgeschrikt door teksten als 'Die Chinese' en 'Chinese Corona' in de lift van de flat waarin ze wonen. Ook is de lift besmeurd met ontlasting en is bij verschillende bewoners door onbekenden op de deuren en ramen gebonkt, aldus de kranten en de nieuwssite. Wageningen Universiteit noemt de vernielingen 'respectloos en discriminerend' en neemt het 'hoog op', aldus NOS. Ook op sociale media wordt naar dit nieuws verwezen.
- Zaterdag meldt Gelderlander dat Radio 10 diep door het stof is gegaan nadat het afgelopen week een satirische sketch liet horen waarin werd opgeroepen om geen Chinese gerechten meer te eten vanwege het coronavirus. Hierop kwamen verbijsterde reacties van Chinese Nederlanders die zich gekwetst voelden. Radio 10 heeft aftand genomen van het fragment, aldus de krant. Op sociale media wordt hiernaar ook verwezen.
- Volkskrant plaatst zondag een opiniestuk van de Chinese journalist Pete Wu die vindt dat in de media het idee heerst dat mensen van Chinese komaf discriminerende grappen maar moeten ondergaan. Ook denkt Wu dat door de berichtgeving in de media Chinese Nederlanders 'tot één worst worden geperst: iedereen van Chinese komaf is hetzelfde en raar'. Wu pleit ervoor dat Chinese Nederlanders meer de media moeten opzoeken.
- Vandaag plaatst Volkskrant een stuk waarin de Chinese Nederlander Chen Long aan het woord komt die zegt 'alles op alles' te zetten om te voorkomen dat het virus in hun eigen gemeenschappen de kop opsteekt. Zo heeft hij onder meer meegeschreven aan brieven van de koepelorganisatie Landelijke Federatie Chinese Organisaties in Nederland (LFCON) met instructies voor epidemie-preventie. Als stank voor dank worden ze hier, in hun tweede vaderland, als 'virus-Chinees' met de nek aangekeken, aldus Long.
- Verder meldt de krant dat Aziaten zich onder de hashtag #IAmNotAVirus teweer stellen tegen discriminatie. In China gebeurt hetzelfde onder de noemer #GoWuhan, aldus Volkskrant.
- Ook op social media is er meer discussie dan vorige week over discriminatie vanwege het coronavirus. Zo wordt gevraagd wat voor gevolgen de aangenomen motie van Corinne Ellemeent heeft: 'Komt er wetgeving aan die expliciet het pesten van Chinezen met het coronavirus verbiedt? Of horen we er gewoon helemaal niets meer van?'
- Minister Bruins spreekt zich zondag op Twitter uit over het schokkende voorval. Het bericht krijgt op Twitter een positieve reactie van de [Chinese ambassadeur in Nederland Xu Hong](#).
- Er is een [online petitie](#) gestart waarin wordt opgeroepen nee te zeggen tegen racisme tegen Chinese (en ook andere Aziatische) Nederlanders. Deze petitie is al 27.000 keer ondertekend.

Chinese wetenschappers vragen om vrijheid van meningsuiting en excuses

- Chinese wetenschappers vragen in een [open brief](#) om meer vrijheid van meningsuiting in hun land, schrijft [AD](#). De brief volgt op het overlijden van arts Li Wenliang, die in december al waarschuwde voor het virus, maar door de politie de mond werd gesnoerd. Wenliang moest een 'zwijgdocument' ondertekenen, waarin hij schuld bekende aan het 'verspreiden van geruchten' en moest beloven hiervan af te zien.
- De arts overleed vorige week na in het ziekenhuis waar hij werkte zelf besmet te zijn geraakt. De opstellers stellen voor om diens sterfdag, 6 februari, tot 'vrijheid van meningsuitings'-dag uit te roepen. 'Alleen verandering is het beste gedenkteken voor [dokter Li Wenliang](#)', staat er in het schrijven van professoren Zhang Qianfan en Tsinghua Xu Zhangrun van de universiteit van Peking. De brief is gericht aan het Nationale Volkscongres en het Permanente Comité van de Communistische Partij, meldt Radio Free Asia.
- Voormalig hoogleraar Ai Xiaoming van de Sun Yat-sen universiteit vraagt in een tweede open brief om een verontschuldiging van de overheid aan wijlen dokter Wenliang. De oud-professor stelt dat bij de [aanpak van de huidige epidemie](#) de 'politieke veiligheid' voorop wordt gesteld. De strijd tegen het virus verandert daardoor 'van een ramp in een groot feest van lof'.